

TELEGRAFUL ROMÂNULUI.

Tel-grafu'le ese Duminec'a si Joi'a, la fie-care d'oué septemani cu adausu Foisioerei. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la expeditu'ra foiei, pre afara la 3. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra expeditura. Pretulu' p'numera-tiunei pentru Sabiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pen-

Nr. 24.

ANULU XXIV.

Sabiu 21 Martiu (2 Aprile) 1876.

trecelealte pârti ale Transilvaniei st pentru pro-
vinciile din Monarchia pre unu anu 8 fl. iera pre
o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri
streine pre anu 12 1/2 anu 6 fl.
Inseratele se platescu pentru întâi'a ôra
cu 7 cr. sirulu, pentru a d'ou'a ôra cu 5 1/2 cr.
si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Alegerile la sinodulu archidie- cesanu.

(Continuare.)

P. Ases. cons. Moise L a z a r u in
cerculu lilei, P. Prot. Ioanu Papiu
in cerculu Devej, P. Parochu Petru
Maniu in cerculu Hondolului, P. Prot.
Ales. Tordasianu in cerculu Albei
Iulie, P. Prot. Ioanu Galu in cerculu
Abrudului, P. Prot. Simeonu Popu
Moldovanu in cerculu Turdei, P.
Parochu Galationu Siagâu in cer-
culu Galatiloru; P. Adm prot. Daniilu
Tamasiu in cerculu Deagului; P. Pa-
rochu Bartolomeiu Baiulescu in
cerculu Valceleuru, P. Prot. Ioanu
Petricu in cerculu Saceleuru.*)

Dintre laici s'au alesu: in cer-
culu Resinariloru dlu consiliariu de
trib. supr. in pens. Iacobi Bolog'a
si dlu Directoru alu Albinei Visarionu
Romanu; in cerculu Saliscei dlu
consil. guv. Elia Macelariu si dlu
advocatu Dr. D. Racuciu; in cer-
culu Sebesiului dlu advocatu Dr. Ste-
fanu Pacurariu si dlu subj. reg.
Ioanu Paraschivu; in cerculu
Orestiei dlu advocatu Dr. Petco si
dlu procuroru financiale Antoniu
Schiau; in cerculu Hatiegului dlu
advocatu Dr. Ioanu Borci'a si dlu
primariu urbanu Ambrosiu Barsanu;
in cerculu lilei dlu asesoru de scaun.
orfan. Simeonu Piso si dlu concip.
de advocat. Alesiu Olariu;
in cerculu Hondolului dlu septem-
viru Ioanu cavaleru de Puscariu
si dlu concip. de advocat. Sabinu Pi-
so; in cerculu Albei-Iulie dlu advo-
catu Nicolau Gaetanu si dlu ass.
la scaun. orf. Rubinu Patiti'a; in
cerculu Abrudului dlu proprietariu
Michailu Andreic'a si dlu notariu
Ioanu Danciu; in cerculu Turdei
dlu advocatu Anani'a Moldovanu
si dlu perceptoru comit. Ioanu Fili-
pescu; in cerculu Calatei mari
(Clusiu) dlu cons. de contabil. Victoru
Piposiu si dlu proprietariu Ana-
ni'a Trombitasiu de Betleanu;
in cerculu Rohiei dlu advocatu Ioanu
de Pred'a si dlu pretoru Ioanu
Buzur'a; in cerculu Galatiloru dlu
prof. Ioanu Candrea si dlu Vasil.
Buzdugu; in cerculu Deagului
dlu jude de trib. Ioanu Pinciu si
dlu proprietariu Eugeniu Brote;
in cerculu Seghisiorei dlu prof. Stef.
Iosifu si dlu archivariu magistra-
tuala Ioanu Siandru; in cerculu
Valceleuru dlu advocatu Iosifu Pus-
cariu si dlu advocatu Octav. So-
rescu; in cerculu Saceleuru dlu
directoru gimn. Dr. Ioanu Mesiot'a
si dlu comerciante Diamandi Ma-
nole; in cerculu Fagarasiului dlu
jude de trib. Georgiu Fagara-
sianu si dlu advocatu Ioanu Du-
vlea; in cerculu Agnitei dlu vice-notariu
de trib. Ioanu Tecontia si dlu arch.
scaunulu Moise Branisce.

Alegerile publicate in nrulu pre-
mergatoriu sunt constatate prin ac-
tele oficiale urmate mai tardiu, de
unde urmèza, ca informatiunile nôstre
s'au adeveritu.

Cestiunea vamala.

Este unu lucru despre care s'a
vorbitu si se va mai vorbi multu si
din multe puncte de vedere. Totusi
va mai remanè locu si pentru min-
tea de pre urma: multe voru mai fi
a se dice dupa-ce va fi prea tardiu.

*) Alegerea din cerculu Calatei inca
nu ni e cunoscuta.

In sfersitu — vorb'a e de viitoriulu
tieri si de bun'a vietuire a nôstra,
care suntemu in tièra. De prisosu nu
se pôte dice dar' nimicu.

S'aru potea d'or' dice, ca noi ro-
mânii, trebuiesce sa remanemu reser-
vati in fatia cu acèsta cestiune, de-
ôre-ce suntemu lipsiti de putintia de
a inriuri cu intrég'a nôstra putere
asupr'a vietiei nôstre publice. Tre-
buiesce, nu trebuiesce: unii potu fi de
o parere, altii de alt'a. Aici deosebi-
rea nu ne privesce. In tôte casurile
trebuie sa ne dâmu noi insi-ne nôue
insine sèma despre cele ce se petrecu
in tièra.

Indata ce magiarii au credintu
de cuviintia a ne despartî prin legi
si prin mesuri administrative de câ-
tra densii, ei ne-au datu dreptulu, ba
chiaru ne-au silitu a ne simtî cáunu
factoru isolatu in vièti'a statului si
astfelu a dâ fiesce-cârei cestiuni pu-
bliche d'oué fetie: un'a care ne pri-
vesce pre noi, si alt'a, care privesce
tièr'a. Ei, magiarii insi'si, ne-au silitu
si inca totu ne mai silesce a nu in-
tielege tièr'a intréga, cându dicemu
„noi“. Nime nu ne pôte dar' invi-
novatî de particularismu, dèca si in
fatia cu cestiunea vamala ne punemu
d'oué intrebâri: care suntu interesele
tieri in fatia cu statornicirile vamale?
si care suntu interesele in specialu
romanesco?

Intrebarea de capetenia este:
dèca e in interesulu Ungariei, cá tie-
rile de sub corón'a sântului Stefanu
sa formeze unu teritoriu vamalu des-
partitu de câtra cele-lalte tieri ale
imperatiei? Sa platésca némtiulu dela
Vien'a ori sa nu platésca vama, cându
aduce negociu in tièr'a ungurésca?

Interesulu celu mai apropiatu alu
consumentului aru fi, cá elu sa nu
platésca, deôre-ce la urm'a urmeloru
nu elu platesce vam'a, ci noi, care
cumperâmu marfa, fiinduca cu câtu
mai mare e vam'a, cu atâtu mai
scumpu ni se vinde negociulu. Dar'
trebuie sa privimu tréb'a si din punc-
tulu de vedere alu fabricantului din
Ungari'a. Dèca pe lâng'a fabricatele
lui se voru mai vinde si altele in Un-
gari'a, elu va gasi mai anevoia cu-
peratori. Nu va gasi inse de felu
cumperatori, dèca marfurile straine
voru fi mai eftine ori, cu acelea-si
pretiuri, voru fi mai bune. Urmarea
va trebui sa fia, ca fabricantulu din
Ungari'a va trebui sa incete a mai
fabrica, deôre-ce nu are consumenti,
si acést'a aru fi pentru consumenti
din Ungari'a o perdere neasemenata.
Dèca tocmái acele marfuri, care s'au
produsu in strainatate, aru fi fostu
produse in tièra, consumentulu aru
plati negociulu mai eftinu, deôre-ce
nu aru avea sa platésca si cheltuelele
de transportu. Interesulu consumen-
tiloru e dar' acela-si cá si a produ-
centului: a pune stavile concurentiei
marfuriloru streine, pentru a ocroti
desvoltarea producerei in tièra.

Acést'a e principiulu, pe care l'a
adoptatu guvernulu Ungariei si elu
trebuie sustienutu. Ne putemu numai
teme, ca guvernulu, fiindu magiaru,
câ întotdeun'a, si acum va sacrificâ
acestu principiu economicu pentru
consideratiuni politice reu intielese.
Da, reu intielese, deôre-ce nu pôte fi
unu mai puternicu motivu tocmái po-
liticu, decâtu acel'a, de a ocroti des-
voltarea economica. Si voru gresi
magiarii, dèca voru crede ca suntu
consideratiuni mai pre susu de ace-

st'a. Tocmai pentru ei in specialu
cestiunea isolârei vamale e o cestiune
de existentia.

Dar' sa ne dâmu mai inadinsu
sèma despre inriurirea economica a
tieriloru de preste Lait'a asupr'a Un-
gariei.

In productele agricole noi totu-
dèun'a putemu tiené concurentia mai
multu: partea ceea-lalta a imperiului
are trebuintia de noi. Câtu pentru
agricultura, vam'a nu ne privesce.
Dar' si este unu principiu admisu in
intréga Europa, ca bucatele sa nu fia
vamuite.

De asemenea putemu tiené con-
curentia in unele ramuri de fabrica-
tiune agricola, cá bere, spirtu, faina
si alte putiene. In cele mai multe inse
industri'a Ungariei e suprimata. Za-
haru, harthie si altele Ungari'a im-
pôrta, cu tôte ca pamentulu ei ro-
desce materi'a de prelucratu.

Cându ne redicâmu inse la cele-
lalte ramuri ale industriei, trebuie sa
desperâmu. Nu mai e cu putintia o
desvoltare: negociulu strainu e mai
bunu si mai eftinu decâtu celu in-
digenu.

Sa luâmu intre altele trei fabri-
cate deosebite: sticla, piele si ferarii.

Ungari'a e un'a dintre tierile, care
produce multu feru. Dar' ce folosu,
dèca elu se consuma ori se esporta
numai in starea lui bruta. In deobste
noi feru prelucratu consumâmu nu-
mai din strainatate. In anulu 1868
s'a produsu in Ungari'a 1,797,300
centenare vamale feru brutu si 211,200
feru turnatu. Noi nu avemu trebuintia
de totu acestu feru, prin urmare o
mare parte se esportéza. Avemu inse
trebuintie de cutite, còse, securi si
alte instrumente de feru. Cu tôte inse
ca ferulu se produce in tièra, noi a-
ceste instrumente le cumperâmu din
strainatate. Astfelu totu la anulu 1868
s'a importatu in feru prelucratu si
otielu vr'o 200,000 centenare vamale.
Ce s'a intemplat dar? Strainii au
cumperatu ferulu nostru, l'au prelu-
cratu si ièrasi ni l'au tramisu totu
nôue. Pentru acea ferulu trebuiesce
sa fia atâtu de scumpu: platimu trans-
portulu incolu, încòce; platimu pro-
centele capitalului, cu care lucréza ei
si in sfersitu mai platimu si lucrulu
loru. Se intielege, ca astfelu noi pla-
timu mai multu pentru cele 200,000
cent. decâtu ce amu primitu pentru
unu milionu centenare din ferulu nostru.

De asemenea, ba inca mai reu
stâmu cu pelea. Abiâ mai este o tièra,
care sa produca atâtu vite cá si Un-
gari'a. Astfelu producemu si multa
pele. Dar' pelea bruta se esportâ si
ni se tramite prelucrata, pentru a o
plati insutitu. Putien'a fabricatiune de
pele, care erâ in Ungari'a, a cadiutu
de cându transportulu a devenitu pe
câile ferate mai eftinu. In Ardèlu ea
s'a mai sustienutu, deôre-ce pelea bruta
si lucrulu e mai eftinu, ièra trans-
portulu e mai mare pentru marfa
straina. Ce mai este inse, nu e decâtu
reproducere primitiva; in mare parte
consumâmu pele vienesa, englezésca,
frantiozésca, ba chiaru si rusésca.

In sfersitu sticla nôstra abiâ mai
pôte fi pusa intre fabricatele de o a-
numita importantia. Se intielege aici
strainii nu ducu materi'a bruta dela
noi, dar' ne tramitu negociu mai bunu
si mai eftinu, încâtu fabricantii nostri
suntu siliti a incetâ sa mai lucreze.

Dèca vomu urmâ integulu siru
a ramuriloru de industria, vomu gasi

ca tôte stau chiaru si mai reu decâtu
aceste. Amu atinsu inse numai pre
aceste, care suntu cele mai impor-
tante pentru Ungari'a si care, pre noi
romani, ne privescu de a dreptulu.
Dèca s'aru puté desvoltâ la noi in-
dustri'a in aceste trei ramuri, atunci
tocmai noi, populatiunea muntèna, aru
trebui sa ne intarimu economicesce.
Noi suntemu mai apropiati de isvó-
rele materiei brute. Motii facu securi
si alte instrumente si nu lipsesce de-
câtu ocrotirea lucrârei lor. In Ar-
dèlu suntu tabacari, nu trebuiescu
decâtu sa fia ocrotiti pentru a puté
produce cu vreme negociu mai bunu.
Tabacari'a inse in Ungari'a erâ odata
tocmai o industria specificu magiara:
ce a mai remasu din ea?

Dèca ne vomu dá acum sèma de-
spre urmârele economice ale aceste
inriuriri straine, ne vomu incredintâ
ca astfelu nu pôte merge mai departe.
Noi avemu o multime de trebuintie,
care nu potu fi multiamite decâtu prin
producte straine. Prin acést'a ne-amu
facutu tributari ai celor'a-lalte state:
de aici urmèza ruin'a financiara a Un-
gariei. Tierile vecine traiescu pe pie-
lea nôstra. Noi muncimu greu si le
platimu din castigu munc'a lor usiôra.
Din Ungari'a iesu pe fia-care anu mai
multe sute de milione, si dèca guver-
nulu ne arata ca cresce venitul to-
talu alu tieri, avemu sa-i spunemu,
ca ast'a nu dovedesce nimic'a. Elu
cresce prin dâri indirecte, puse pe
negutiatoria. Scade capitalulu na-
tionalu.

Cum vomu scapâ inse de acestu
reu? Sa nu ne vie nimenea cu prin-
ciplele liberului schimb. Interesulu
nostru e a ocroti productiunea indi-
gena, pentrucâ astfelu cu vremea sa
ajungemu a ne putea multiamî tôte
trebuintiele cu producte indigene.
Trebuie sa punemu dar' pe fabribatele
straine o vama atâtu de mare, cá in
urm'a aceste vâmi strainii sa trebu-
iésca a cere pentru negociulu lor
unu pretiu mai mare decâtu fabri-
cantii indigeni.

Dar' sa nu mergemu prea de-
parte in aplicarea acestui principiu,
si anume tocmái interesulu magiari-
loru este a statornici cu ingrigire
marginile, intre care elu pôte fi apli-
catu, fâra a le aduce stricaciuni.

Marginile, pe cari credu ca aru
trebui sa le punemu, s'aru putea pre-
cisâ in: i n d u s t r i a n a t i o n a l a .
Nu are sa fia ocrotita alta industria
decâtu aceea, care s'aru putea des-
voltâ din germenii industriali, care
suntu in tièra. Si aici e marea deo-
sebie intre principiulu adoptatu de
câtra guvernulu magiaru si acel'a,
care aru trebui sa fia sustienutu.

Pentru a face cu putintia desvol-
tarea industrialu, suntu neaperate
d'oué conditiuni de capetenia: capitalu
intelectualu si capitalu banescu, adeca
lucratori si bani pusi la dispusetiunea
industrii.

Un'a din cauzele, pentru care in-
dustri'a nu se pôte desvoltâ in Un-
gari'a, e lips'a de capitale disponibile.
Cei mai multi fabricantii lucréza cu
capitale straine: deci voru trebui sa
venda negociulu mai scumpu si totusi
sa castige mai putienu, deôre-ce din
pretiulu fabricateloru au sa platésca
si cametele capitaluloru inactivate.
Numai in fôrte restrinse margini pu-
temu dar' admite inactivarea capita-
leloru straine, deôre-ce ele urca pre-
tiulu si in sfersitu totu noi muncimu

si strainii capitalisti se bucura de castigu. Deocamdata ocrotirea fabricatiunilor, care nu se pot sustiene din capitale indigene, cel putienu nu ne foloseste decât indirectu.

Mai multa ingrigire trebuie sa avem pentru capitalulu intelectualu. Căta vreme nu sunt lucratori, fabricile nu sunt cu putintia.

Sa aducem lucratori din strainatate? Asta e! — In asta s'a facutu până acum gresiéla cea mare. Voiescu magiarii a întielege acum, când ei sunt la putere, ca ruin'a elementului magiari din Ungaria sunt asiă numitele elemente civilisatôre si in specialu nemtii si jidanii. Aceste elemente, purtate de interese materiale, s'au viritu in populatiunea magiara si au slabit-o atât economicese cât si moralicesce. De aceea sa nu se bucure magiarii, ca aceste elemente sunt dispuse a se magiarisá, tocmai magiarisandu-se ele scadu si mai tare trainici'a magiarilor. Interesulu magiarilor este nu a asimilá, ci a sterpi aceste elemente, iera pre viitoriu a pune stavile navalirei lor in Ungaria. De altmintrelea in curendu ne vomu tredi ca: A magyar idegenön önmagának — nu numai — „önházajában.“

Ocrotire dar' numai pentru industri'a, care cel putienu in cursu de diece ani va puté sa se sustiena din capitale indigene si prin lucratori formati din indigeni. Pentru restulu ramurelor de industria interesulu nostru cere a pune numai vámi financiare, ori in multe casuri chiaru a nici nu vamú. Dealtmintrenea aducem capitale straine si lucratori straini in tiéra, si mai bine platimu cu bani decât cu viétia.

Si inca un'a înainte de tôte: imposite pentru strainii, care vinu sa faca comerci in Ungaria ori voiescu a se asiedi aici, mesuri aspre, care le amarescu viétia si le ia gustulu de a mai veni sa ne fericésca.

Nu voru isbuti magiarii astfeliu? Atunci ei nu mai sunt vrednici de existenta; atunci ei insi au renuniatu la viétia, alegendu o mörte incéta, cea mai rusinosa mörte.

Astfeliu pre noi români, cestiunea ne privesce indirectu: dupa ce voru fi ruinati magiarii, vine rendulu la noi. Ori cât de esiti din fire aru fi magiarii, suntu momente grele, in care trebuie sa-i privimu cá pe nisce copii resfatati si sa recunoscemu, ca deca binele lor e reulu nostru, totu reulu lor e si alu nostru. Suntu rei la fire cáta vreme le merge bine, totusi e reu si pentru noi, cându le aru merge lor reu. Ei nu voru s'o întielega acést'a, nu suntu capabili a o întielege; ei slabescu pe cel mai firescu aliatu alu lor, nesocotindu, ca potu sa vina vremi, in care sa se putu de a fi facutu astfeliu: ei, bine! noi suntu mai întiepti, totu-déun'a ne-amu aretatu mai întiepti, si acum sa ne aretámu. Dá, sa fimu sinceri si sa marturisimu, ca astadi interesele nostre suntu comune cu ale magiarilor. Dar' momentulu e gravu! Déca magiarii inca totu nu mai întielegu legatuintele nostre firesci, atunci nici noi, care le întielegemu, nu mai voimu, nu mai putemu a le întielege. Déca ei si asta-data ne voru sacrificá pe noi, si noi vomu trebui sa-i sacrificámu pre ei.

Si sa scie magiarii, ca dá, multu aterna si dela a nostra bunavointia.

Maghiarii ne-au sacrificatu la anul 1848 si ne-au sacrificatu la 1867. Pentru ce? Pentru nisce interese reu întielese. La anul 1867 s'au aliatu cu germanii, pentru ca sa nu fia siliti a se aliá cu noi. Si acestu pecatu s'a resbunatu insusi. Astadi magiarii simtu, care a fostu pretulu aliantiei si sciupatu prietenii ai magiarilor. Pentru ca magiarii, in nesocotintia lor, erau gat'a a le pune la dispositiune boga-

tiile si vitalitatea tiei. „Ungarn ist und bleibt unser nächste und beste Abnehmer“, dice un membru alu parlamentului din Viena. Indata ce Ungaria nu va mai voi inse a fi acestu „Abnehmer“, prietesiugulu incéta. O alternativa li se pune magiarilor: ori sa urmeze mai departe a dá tiér'a la dispositiunea germanilor, pentru ca astfeliu germanii sa le dee suprematia in tiéra, — ori sa rupa prietesiugulu cu apoi esplotatori si apoi — dá! si apoi?

Nu voru alege magiarii cea dintâiu. Tisza dice in cuventulu rostitu in cestiunea sasilor: „Unu poporu care se teme ca va fi sterpitu, deca va fi pus egal cu celelalte, unu asemenea poporu de multu nu mai are vitalitate.“ Acestu principiu s'au a pocnetu, dar' e falsu. Insusi Tisza, cá ministru, nu-lu respectéza si nici nu-lu pôte respectá. Popórele 'si punu guverne tocmai pentru a fi ocrotite, si dlu Tisza, cá ministru magiaru pe magiarii ii ocrotesc. Si negresitu elu nici in statornicirile vamale nu va fi condusu decât de interesele magiarilor. Déca elu va pune mai multa greutate pre suprematie decât pre ruina, cu pretulu cárei'a o castiga, elu va remané pe lănga cele de până aici. Va fi potutu inse sa se incredintieze, ca in totu incetare nu va fi acum suprematia e de o valóre forte indoielnica, dá, e prea scumpu platita. Acést'a suprematia sustienuta totu astfeliu, aru trebui neaperratu sa fia ruin'a magiarilor.

Magiarii dorescu si credu ca voru putea avea suprematia intre alte conditii, anume: ca voru rumpe legatuintia cu germanii si apoi voru urmá cá si până acum. Dar' ast'a nu e cu putintia. — E de prisos a mai aretá pentru ce nu.

Déca magiarii erau întiepti, atunci ei dela 1867 până acum menagiau pe români*, pentru cá astadi sa aiba unu aliatu sinceru; deca magiarii erau întiepti, atunci ei ne dau nóu ei in specialu a noastră putintia desvoltárei, pentru cá astadi sa putemu fi mai puternici decât ce suntu. In locu inse de acést'a, ei ne-au amaritu dilele, ne-au inadusitu desvoltarea si au silitu pe o parte din flórea natiunei a parasí tiér'a. Au pusura in loculu iubirei firesci; atât de multu ne-au invinovatitu de vrajmasie, încatu adi nici noi insi-ne nu ne mai credemu capabili a le fi prieteni.

Sa vedemu ce voru face asta data. Noi sa ne dámu séma despre positiunea, ce ocupámu in Ungaria, si despre interesele nostre; sa ne cumpenimu datoriele si inainte de tôte sa nu uitámu, ca nu suntu nici slavi, nici germani, ci o populatiune romána, care impreuna cu magiarii facemu maiortate atât in numeru, cât si pe intinderea tiei. Suntu singurul elementu, care pôte dá magiarilor maiortate. Ne este rezervatu unu rol in Ungaria, unu rolu hotaritoriu. Si nu amu fi vrednici de acestu rol, deca nu ne-amu sfi a respinge pe ori-care altulu.

Vremile vinu; vremile se duc; vremile se schimba: sa fimu rabdatori, cáci, deca in Ungaria o desvoltare romanésca nu e cu putintia, ea este afara de Ungaria. Si florile, care se desfasura peste Carpati, voru rodí sementia, iera venturile fratine voru aruncá sementia inroditóre preste Buceciu. Noi ne vomu desvoltá, pentru ca este in noi o parte, care se pôte desvoltá. Alessandri nu e moldóvénu, ci románu; din a tuturor sufletu este elu o lucata.

Iér' acum ce sa facemu? — Nu credu ca este de cuviintia a vorbi despre ast'a.

* E adeveratu. Dara si români au gresitu, ca dela 1865 încóce până in dia de astadi in cea mai mare parte nu si-au trasu sém'a sa urmeze politica adoptata de deputatii romani din Clusiu. Ba ardelenii in mare parte au mersu asiá departe de s'au eschisu pre sine insii dela aperiarea natiunitatii lor. Red.

Revista politica.

Ministru de externe, comitele Andrássy, petrece la Terebes in Ungaria. Se vede dara ca politica esterna se afla pre vre-o câte-va dile, in repausu. Intr'aceea ministri ungieri caletorescu la Viena si voru remané acolo vre-o patru-spra-diece dile. Caus'a caletoriei este întielegerea cu cealalta parte asup'a cestiunilor de diferentie intre amendoue jumetatile imperiului.

Oficiósele ne vestescu cu multa bucuria ca pericolulu resbelulu intre Serbia si Turcia este delaturatu, pentru ca ministru serbescu de externe a declarat agentulu diplomaticu austro-ungurescu din Belgradu, ca Serbia nu are nici o intentiune de a atacá pre Turcia si ca pregatirile de fatia nu suntu altu ce-va, decât completarea inarmárei neglesa până acum cu totulu. Unu respunsu asiá de diplomaticu, încatu nu mai incape alta indoiéla, decât ca deca nu va fi resbelu nu se va face bataia. Dar' pentru aceea in arsenalulu dela Kraguevatiu se lucra din tôte puterile, diu'a si nópte, provisiunile de munitiuni se revidéza mereu si se completéza, 200 tunuri de câmpu si 20 de tunuri de munte stau la dispositiune, cai se cumpera in ruptulu capului, militia nationala de clas'a prima se inarméza cu pusi Peabody. Cu imprumutulu merge mai greu; dara „Nemz. Hirl.“ din Budapest'a se crede a fi forte bine informata si sustiene, ca guvernulu serbescu este in deplina claritate si in privintia acést'a. Guvernulu serbescu este resolutu, deca nu pôte contrage unu imprumutu in afara, a face unu imprumutu fortiatu in tiéra. Planulu dice fói'a citate este déjà paragrafatu si are numai sa se publice si sa se puna in lucrare.

Scirile din urma afirma ca Serbia a contrasat unu imprumutu in Olanda.

Mai departe se scrie ca a contractatu o liferatiune nóua de 80,000 pusi si alte liferatiuni de tunuri. Curiósa este mai departe scirea, ca Russia a provocatu pre cale telegrafica pre liferanti sa espedeze armele prin Russia si Romania in Serbia.

De vre-o câteva dile cetimu o multime de telegrame dela Ragusa, in cari se espune, ca Baronulu Rodich si lui Mouktar Pasi'a li-a succésu sistarea ostilitatilor, carea se pôte considerá de pasulu primu spre pacificatiune. Acum vine „Deutsche Zeitung“ si „Tagblatt“ din Viena si aduc scirea, ca s'au intreruptu negotiárile de pacificatiune.

Din Per'a se scrie la „P. Ll.“ ca Pórt'a a publicatu unu emisulu grececu si armenescu si cátra rabbinulu celu mare alu israelitoru sa dispuna din Constantinopole a se face rugaciuni in tôte bisericile si sinagoge din imperiu pentru ca sa ince-teze odata crisa financiara. „Pest. Ll.“ observéza la emisulu acest'a: se vede ca puterea profetului Mahomed nu ajunge sa seversiesca opera erculica (a imbunatatirei financelor turcesci) si de aceea cere Pórt'a intrevinerea spirituale a necredinciosilor.

De unu tempu încóce cerculéza scirea nedemintita până acum, ca imperatul Russiei Alessandru II voiesce a se retrage, a-si cautá sanatatea pre insul'a Malta, si a incredintia regentia fiului seu Alessandru Cesarevici, urmatorulu pre tronu.

Diet'a Ungariei.

II.

(In siedinti'a dela 24 Mart. 1876).

„Urméza desbaterea speciala. Se da cetire titlului care suna: „Despre fundulu regescu, apoi despre regularea universitatii sasesci, si despre averea universitatii, si a celorlalte siedejudi.“

Parteniu Cosm'a: „Onorata Casa! „Intr'adeveru a fostu forte greu lucru a me poté retiené, ca laudele cele de atâtea ori repetite prin deputatii sasi in decursulu desbaterei generali despre marea libertate si egalitate de drepturi ce a esistatu in trecut de pamentulu sasescu sa nu le ilustrezu si eu, dar n'amu facutu-o acést'a, si n'amu facutu-o mai vertosu pentru modulu, in care au combatutu domni deputatii sasi acestu proiectu de lege.

O marturisescu, ca eu nu consideru modalitatea lor de cea mai corespundetoria, pentru ca ei asiá s'au prezentatu inaintea legislatiunei, cá si unii cari se svercolescu in ultim'a lupta pentru mörte seu viétia; dar in fine acést'a e tréb'a lor, iér eu nu sum omulu care se tragu la indoiéla celui ce patimesce dreptulu de a se vaiera, si care, deca nu potu ajutorá patimitorulu, si insumi sa-lu apesu.

Din acestu punctu de vedere, fiindu ca a li ajutorá nu mi-a statu in putere, amu preferitu a tacé.

Acum'a inse la desbaterea speciala nu me potu retiené, cá pe scurtu, in întielesulu dreptatiei si egalitatiei de dreptu, sa nu propunu nescari amendemintu, si in specie un'a chiaru aci la titlu, care pôte ca dora nici nu o faceamu, de cum-va nu audiámu din gur'a dlui referinte definitiunea terminulu de universitate „sasésca“ si insemnatatea titlulu organu.

De cum-va titlulu va remané asiá, precum este compús, dupa pricepemea nu va corespunde situatiunei create prin acést'a lege si adeverulu, dar nu va corespunde nici îndreptatirii din trecut, si nici egalitatiei de dreptu pentru viitoriu.

In titlulu viitorulu de lege se dice, cumca universitatea „sasésca“ se reguléza.

Diferinti'a intre acestu titlu si celu de până aci este numai aceea, ca până aci se numia „universitatea nationala sasésca“ iera acum'a se scóte din titlu cuventulu „natiunalu“ (nemzeti) si remâne „universitatea sasésca“, cându de alta parte in întielesulu legii presinte nu mai esiste teritoriu care sa se numésca „sasésca“, si de jure n'a esistatu nici până aci, pentru ca teritoriulu respectivu s'au numitu „fundulu regescu“ din vechime si totu acést'a nume se pastreza si pre viitoriu.

Deci dupa parerea mea corporatiunea, care intr'o privintia óre-care este chiamata se represinte teritoriulu asiá numitu, „fundulu regescu“, nu se pôte botezá pre numele nici unei natiunitati vietuitorie pe acelu teritoriu, ci trebuie se capete numele teritoriulu, cá o firma neutrala sub care fára vatemare incapu tôte natiunitatili conlocuitorie pe acelu teritoriu.

De cum-va titlulu remâne precum e proiectatu, atunci acelu locuitoriu alu fundulu regiu, care va fi membrulu acestei corporatiuni cá atare trebuie sa devina membrulu natiunei sasesci, fia románu, fia magiaru seu germánu.

Acést'a dupa parerea mea aru fi o anomalie, si aru fi o nedreptate fatia de celelalte natiunitati conlocuitorie, si estu modu nu se esecuta chiaru legea la carea de atâtea ori s'au provocatu din bancele de dincolo, care lege dispune modulu regularei fundulu regescu.

Pentru ca acolo se dispune lamuritu, cá regularea sa se efeptuiesca astfeliu, ca egalitatea de dreptu a cetatienu membru ori-cárei natiunitati sa fia deplinu respectata; apoi sa-mi permiteti, dar eu nu-mi potu imaginá, cum sa se póta considerá magiarulu seu romanulu, care va fi deputatu alu fundulu regiu, de sas, cându elu nu e sas!

Dar mai departe nici nu aru cu a-drá titlulu acest'a cu cuprinsulu legi, pentruca, de-si se sustiene calea legi in privint'a dreptului de proprietate a averei, totusi § 6 si pâna atunci tóte acelea obiecte, asup'r'a câror'a va fi chemata universitatea a dispune, le declara de proprietatea tuturor locuitorilor fundului regiu.

Eu deci nu aflu de lipsa a mai vorbi multe despr'e acestu obiectu, ci basatu pe dreptatea ce contine propunerea mea, in puterea art. 43 din 1868 § 10 si in intielesulu corectitatiei legi, ve rogu, cá se stergeti din titlu cuventulu „sasésca” si sa-lu inlocuiti cu „fundului regescu”, si asiá in locu de „universitatea sasésca” va fi „universitatea fundului regescu.”

De cum-va luamu intielesulu ungurescu alu terminulu latinu „universitas” apoi trebuie se recunoscemu, cumca acel'a care in acestu intielesu mai întâiu l'a tradusu in „egyetem” l'a tradusu fôrte reu, pentruca cuventulu „egyetem” in limb'a magiara n'are altu intielesu, decâtu institutulu supremu de invetiamentu, iér „universitas” in acelu intielesu, care lu are aci, s'a tradusu si folositu in limb'a magiara in „közönség.”

Comunitatea tuturor municipieloru in Ungari'a, pâna cându erá limb'a latina diplomatica, se numea „universitas”, iér de cându s'a inlocuitu cu cea magiara „universitas” s'a inlocuitu cu „közönség”, sub acestu nume a corespunsu guvernulu in trecutu si corespunde si adi cu universitatea municipieloru, si asiá s'au subscrisu si se subscriu municipiele pâna in diu'a de astadi.

Decumv'a dara in limb'a magiara in locu de „egyetem” vomu pune terminulu corectu „közönség”, — atunci aru trebui sa numimu universitatea fundului regiu, adeca totalitatea locuitorilor acelu teritoriu de „szász közönség”, cea ce aru fi o absurditate, pentru ca cum sa se póta numi totalitatea locuitorilor de pre fundulu regiu „szász közönség” (cuventulu, közönség dóra mai corectu aru fi pre románesc „comunitate”) cându majoritatea nici nu consta din sasi? dar' nici chiaru cându sasi aru fi in majoritate, numirea „szász közönség” n'aru fi corecta pentru toti, pentru ca acolo sunt si alte nationalitati.

Dreptu acea predându-mi propunerea me rogu sa o primiti.

Notariulu **Gullner Gyula** citece. „Amendementu la titlulu proiectulu de lege despre fundulu regiu.”

In sirulu primu alu titlulu cuventulu acest'a „sasésca” sa se inlocuiésca cu cuvintele acestea „fundului regescu.”

Kemény Gábor: On. Camera! Abiá este ceva mai greu de cátu a compune bine nume. Acolo, unde suntu déjà nume, cari au intielesu curatu este mai bine a le folosi asiá, precum le-a staveritu viét'a practica, (redicându o cóla de chártia scrisa.) Despre acea ce amu in mâna se dice ca e unu „arcu de papiru” (iv papiros) de-si acea nici nu este „arcu” nici nu este „papiru”, — dar' pentru ca o numimu asiá, nimicu nui strica pentru ca fia cine scie ce se intielege sub acelu nume.

Esté dreptu cumca numirea vechia a fostu „universitate sasésca” cum i venia omului mai usioru. Espressiunea „universitatea sasésca” — dar' nu „nationala” corespunde mai bine stárei actuali, pentru ca aréta (jelzi) ce voiescé se intielega acésta lege prin trens'a, — pâna cându numirea de „universitatea fundului regiu” este unu ce in totulu nou, ce n'are nici o basa istorica, o numiré fabricatiune nóua cu care eu nu m'asiu pré poté impacá, pentru ca aru nasce o astfelu de antipathia carea nici decâtu n'asiu voi se provocu.

Eu rogu pre on. casa sa binevoiesca a primí numirea vechia asiá

precum este aci in proiectu si se remâna in titlu „universitatea sasésca.” (Aprobare.)

Horváth Gyula: On. Camera! Dupa cele dise de antevorbitorulu deputatu b. Kemény Gábor 'mi remâne pré putienu de vorbitu, — numai la cele dise de d. deputatu Parteniu Cosm'a 'mi iéu voia a reflectá urmatórele:

D-sea adeca pottesce, cumca titlulu proiectulu de lege sa se modifice simplu asiá „regularea fundului regiu.”

Celu ce cunósce istori'a, acel'a trebuie sa scia, cumca „regularea fundului regiu” si „regularea universitatiei sasesci” suntu dóue lucruri diferite, cáci „fundulu regescu” insemnéza averea, insasi posesiunea teritoriala, iéra „universitatea sasésca” a fostu autoritatea ce a manipulat, a fostu indreptatita a manipulé acésta avere.

Decumv'a titlulu aru tractá despre regularea „fundului regiu”, atunci n'aru involve numirea acelei autoritati, carea se cuprinde in legile in constitutiunile vechi transilvane.

Aici de aceea este vorba cá sa se reguleze „universitatea.” Universitatea se póte regulá intr'unu chipu, se póte intr'altu chipu, dar' de óre ce alta universitate nu se póte regulá, decâtu acésta sasésca, carea sub acestu nume a fostu cunoscuta si pâna aci; asiádara fiindu vorba de regularea acestei universitati, acea nu se póte stramutá.

Parteniu Cosm'a: On. Casa! Domnulu deputatu antevorbitorulu mi-a restalmacitu cuvintele, pentru ca eu nici unu cuventu n'amu graitu despre aceea ce a refutatu d-ni'a sea.

Eu amu vorbitu de „regularea universitatiei fundului regescu” si nu de „regularea fundului regescu.” (Aprobári.)

Könczey Károly: Eu in tóta privint'a me alaturu propunerei condeputatulu Part. Cosm'a, pentru ca o aflu basata in istoria, si pentru ca numai asiá 'si voru cáscigá tóte nationalitatile colocuitóre pre fundulu regiu drepturile ce li competu. Din parte-mi voiu mai adauge cá nu numai in titlu ci si in §§, pre totu loculu sa se inlocuiésca terminulu „sasésca” cu „fundului regiu”, pentru ca dupa dreptu despr'e „fundulu regiu” numai universitatea fundului regiu póte dispune. Deci adaugu propunerea cumca începându dela titlu, mai cu séma in §§ 2, 3, 4, 5, 6, 7, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 18, si 19, in loculu espressiunei „szász” pretutiadenea sa se puna „királyföldi” pentru ca numai acésta espressiune póte multiamí pre toti locuitorii patriei, care espressiune totu odata involve si principiulu de statu ungurescu.

Tisza Kálmán, ministru presiedinte: „Mi pare fôrte bine, cumca dnu deputatu substernú unu amendementu generalu preste mai multi §§, cáci asiá potemu sperá dóra, cumca cu acésta ocaziune vomu trece preste acésta cestiune.

Cându amu prezentatu acestu proiectu de lege in camera, precum amu si enunçiatu inainte, nu mi-a fostu acel'a scopulu, cá din codicele legiloru Ungariei se voiescu a sterge numele acelu sasi, cari acolo cu dreptu au dusu rolu in decursulu mai multoru seculi; ci mi-a fostu scopulu a desfiintá acele referintie cari suntu contrarie interesulu statulu intregu. Dar' incátu póte fi in contr'a interesulu statulu intregu acea, cá se numimu unu lucru asiá precum lu chiama, cá despre universitatea sasésca se dicemu cumca este universitate sasésca, — si se nu ne tememu de numele ei pentru ca in fine cu totu dreptulu ni s'aru poté dice cumca si chiaru de numele ei ne tememu? — nu o pricepu.

Dreptu acea rogu pre acei'a, cari tienu cumca legea va fi buna asiá cum

s'a propusu, sa binevoiesca a o primí in form'a ce o are. (Aprobare.)

Presiedintele da cetire propuneriloru, apoi punendu la votu testulu originalu se primesce cu majoritate de voturi. (Dupa cum suntemu informati cam a trei'a parte a camerei a votatu contr'a proiectulu guvernulu.)

(Va urmá)

In siedinti'a casei reprezentantiloru dela 23 Martiu urméza la ordinea dilei continuarea desbaterei generali asup'r'a proiectulu de regulare a fundului regiu.

Primulu oratoru C. Fabritius saluta cu bucuria proiectulu de lege despre organisarea fundului reg., pre care l'a asteptatu de multu tempu cu doru. (Aprobare viua.) Mi pare reu, continuu oratorulu, ca n'a succesu ministrilor de interne de pâna acum, a dá si escutá o lege despre organisatiunea constitutionale a fundului regiu, cáci in casulu acest'a nu numai ne aflámu in relatiuni regulate, ci nu aru siedé aici in casa acésta cá o partida politica separata nici acei ultraisti, nu audiamu ieri nici acele espuneri provocátorie, in urm'a câror'a ne putemu pune intrebarea in modu ecuitabilu, déca acesti domni suntu descendenti demni ai aceluor predecesori, cari onorara tiér'a cu titlulu: „Viri prudentes accircumspecti.” (Aplausu viu.)

Eu din parte-mi ve recercu sa nu interpretati producerea lor nerusinata in desavantagiulu poporulu sasescu. Nici nu me miru de acésta manevra de resbelu, cáci cunosc prin luptele mele de partida pre jocatorii acestei politice de va-banque, cari astadi nu cunosc altu remediulu prin care sa iese din infundatur'a acestei politice ratacite, decâtu séu sa-si cástige cu periclitarea evidenta a intereselu mandatoriloru lor si cu unu pretiu effinu unu martiriulu sub parol'a: Aprés nous le déluge, séu sa provóce in casa unu scandalu, spre a se poté retrage sub pretestulu acésta dela discussiunea ulterioara. (Aplausu.) Numai precautiunei serióse a presidentulu, moderatiunei ministrulu de interne cá barbatu de statu, pacientiei rari a casei intregi avemu de a multiamí, ca nu a potutu sa se intempele nici unulu din ambele casuri. (Aplausu.)

Acésta organisatiune constitutionale a fundului regiu erá de lipsa si pâna acum, cáci in casulu acésta incetá de multu tóte luptele passionate de partida intre sasi, incetá si tóte acele cause, cari impleau cu ingrigiri continue animele locuitoriloru din fundulu regiu.

Din ingrigirile acestea cea mai de capetenie este, ca opiniunea publica sedusa ce domnesce in cercurile unguresci a facutu problema cea averea universitatiei si aceluor VII judetie, care e factorulu principalu alu scólei pre fundulu regiu, si a datu prin acésta unoru malcotenti ansa la agitatiuni afunde si latite; deci recunosc cu bucurie, ca dlu ministru de interne pre bazea principiulu: Sánta e proprietatea! a evitatu in proiectulu de lege acésta stánca cu intielepciune si norocu si recunoscându dreptulu de proprietate alu universitatiei si a VII judetie a delaturatu caus'a la tóte aceste ingrigiri, la tóte aceste agitatiuni, la tóte aceste suspitiunári. (Aplausu viu.)

S'a facutu locuitoriloru din fundulu regiu fôrte desu imputarea, ca densii au avutu pâna acum o positiune separata, privilegii separate. Dara trebuie sa recunoscemu, ca starea acésta erá iradecinata in legile vechi ale Transilvaniei. Atari privilegie erá de lipsa pentru fundulu regiu precátu tempu esistá privilegie si pre pamentulu ungurescu si secuiescu din Transilvani'a. Cu privire la cele dóue din urma a incetu starea esceptionale cu

inaugurarea periodulu constitutionalu in sensulu legiloru. Déca straformarea necesara se face in fundulu regiu abiá in anulu IX dela restaurarea constitutionei, apoi la acésta nu suntu de vina numai locuitorii fundului regiu, celu putienu nu numai ei singuri.

De altmintrea locuitorii fundului regiu nici nu pretindu prerogative. Opiniunea publica s'a pronunçiatu déjà intr'acolo. Este datorint'a aceluor'a cari se opunu acestui proiectu de lege in modu atátu de veementu, sa nu pretinda pre bazea programulu din Mediasiu, pre care densii mai ca au si juratu, mai multe drepturi decâtu ofere legea despre jurisdictiuni celorualte comitate unguresci. Acésta o a recunoscutu si coleg'a nostru Kapp in discursulu seu de ieri. (Aplausu.) Pentru ce dara sa nu se primésca acestu proiectu de lege?

Locuitorii fundului regiu si cu deosebire sasi nu suntu amicii agitatiuniloru, ei suntu cetatieni de statu linistiti, laboriosi si iubescu stari regulate si cultur'a. Ei avendu administratiune buna, justitia buna si voru poté implini si pre viitoru, cá si pâna acum, cu acuratetia datorintielu lor de cetatieni ai statulu si voru satisface destinatiunei lor de viétia.

Si de si teritoriulu politicu, dupa cum a relevatu de atáte ori coleg'a meu Baussnern, incéta de a mai esistá cá atare, totusi poporulu sasescu se va conservá si va trái bucurându-se si aperatu fiindu de tóte acele drepturi ce le au si celelalte popóre din Ungari'a. Va trái pre bas'a egalei indreptatiri, nu isolatu si espusu la frecári continue cá pâna acum, ci mai multu in pace si fratiétate, ce si trebuie sa fia si va si fi intre cetatienii unui si acelu statulu, cá sa póta prosperá patri'a comuna. Voru perí pre fundulu regiu in urm'a acestei legi numai unii malcotenti, dara multiamita lui Ddiu! eu sperezu cu siguritá, ca poporulu se va bucurá de o stare infforítóre. (Aplausu viu.)

Din tóte aceste motive si aderându la acsiom'a juridica, vechia si intielepta: Salus reipublicae suprema lex esto! acceptezu proiectulu de lege. (Aplausu viu si prelungitu.)

C. Gebbel scie prea bine, ca sórtea minoritatiei totudéun'a e trista, ea are fatia de majoritate o chiamare fôrte dificila, dara cu tóte aceste trebuie sa asculte de vocea consciintiei si se va nesuí a espune parerile sele in modu obiectivu. Oratorulu citéza articululu de lege XLIII: 1868 si dice, ca ministrulu n'a corespunsu dispuñetiuniloru nice in respectu formalu nice materialu. Densulu n'a ascultat pre respectivii — si adeca pre conflusulu universitatiei — si nu s'a incercatu sa reguleze relatiunile lor pre bazea dreptatiei si ecuitabilitatiei. In fine acceptéza proiectulu de resolutiune prezentatu de Kapp si termina cu cuvintele: Ori ce va fi de aici, tiene cu poporulu teu, acésta e loculu teu innascutu.

Baronu G. Kemény: Cine asculta espunerile sasiloru ce se opunu proiectulu, vede numai decâtu anacronismulu punctulu de vedere pre care ni l'amu poté esplicá, cându ne amu aflá nu aici in Pest'a, ci buna óra in Mediasiu inainte cu 200 ani; dara astadi e producerea acésta neesplicabila.

Stimatii amici sasi din stâng'a estrema (risu, protestu in stâng'a estrema) pardonu! din drépt'a estrema, afirma, ca populatiunea fundului regiu forméza inca si astadi o natiune politica deosebita, dara densii se afla in privint'a acésta intr'o eróre mare.

In seculii de mai nainte, déjà sub regi, esistá intr'adeveru in Transilvani'a, trei natiuni politice, invetate cu privilegie proprii, cari se despartiau cu totulu de olalta prin organisatiunea interna. Aceste trei natiuni, magiarii, secuii si sasi, locuiau in trei cantóne proprie si decideau in

afacerile comune pre bas'a unui pactum conventum, asiă încâtă fără consensulu tuturor nu se potea aduce vre-o resolutiune.

Dar' acést'a separatiune a natiunilor si-a perdutu propri'a sea însemnată de cândă Transilvani'a se reintórse la corón'a s-tului Stefanu. Dejă în articulu IX: 1791 alu dietei tranne s'a sistatu dreptulu votului comunu ce-lu avéu cele trei natiuni. Decisivu fu articulu de lege VII: 1848, prin care s'a pronunsiatu uniunea cu Transilvani'a. Diet'a din 1848 dela Clusiu a acceptatu ide'a uniunei cu entusiasmu; deputatulu sasu E. Roth dechiară, ca primesce uniunea si dintre cei 22 deputati sasi au subscrisu 17 memorandum, în care sasii si-au defasiuratu dorintiele lor la esecutarea uniunei.

În diet'a respectiva fu îndrumata deputatiunea regnicolara sa lucre la unu proiectu basatu pre dreptu si ecuitabilitate. În acea resolutiune se mai afla trei cuvinte, pre cari Baussnern citandă resolutiunea le a trecut cu vederea. Aceste cuvinte suna „si o politica sobria,“ va sa dica sa se tiena în vedere interesulu statului.

Dupa aceea a încetatu viét'a politica, celu putieniu în pârtile unguresci ale Transilvaniei. Prin art. 43: 1868 s'a apromisu regularea fundului r. Sasii provocându-se la acestu articulu sa nu uite, ca introducerea la acestu articulu este articulu dietei din Clusiu, prin care se renuntie la tôte drepturile separatistice de pâna acum.

Trecendu la scopulu proiectului de lege în desbatere oratorulu observa, ca dorint'a, de a se organisă fundulu r. că unu municipiu de genu mai înalt, colidéza cu principiile parlamentare.

Se plângu contrarii proiectului ca acést'a intentiuneza nimicirea poporului sasescu, dar' nici vorba despre acést'a, căci poporulu sasescu e cu multu mai laboriosu, mai trainicu decâtă sa pôta fi slabitu prin detragerea unui privilegiu teritorialu.

Oratorulu se mira, ca togm'a sasii suntă acei'a, cari adi se provôca cu atât'a emfaza la vechile lor drepturi, de cari au resignatu de repetite ori. Dejă în anii 50 resignara densii de aceste drepturi separate dorindu sa se formeze o provincia sasésca deosebita, care sa fia egala cu celelalte pârti din monarchia. În diet'a din 1863 s'au dechiaratu drepturile separate de „făra pretiu.“ Togm'a diet'a acea a tramisu deputati în senatulu imperialu austriacu si a elaboratu si unu planu de impartire teritoriale fără de a se gândi la fundulu r.

În Transilvani'a nu suntă natiuni politice, formatiunile din evulu mediu au sa înceteze, nu se pôte dá fia-cărui unu „extrawurst.“ Oratorulu speréza ca tiér'a sasiloru va înflorî si dupa sistarea privilegiilor.

E. Trauschensfels ape-randă proiectulu de resolutiune alu lui Kapp combate pre antevorbitoriu, care aderéza, dice oratorulu, la Ver-wirkungs-Theorie. Cuprinsulu scurtu alu lungului seu discursu e sustinere-re fundulu r. în integritatea sea politica de pâna acum.

Ig. Helfy desfasiura parerile sale pentru acceptarea proiectului într'unu tonu ironicu polemisanu cu Baussnern.

Domniideputati (sasi), — dice Helfy — ni vorbescu continuu de „o misiune culturale“, marturisescu, ca între densii suntă barbati invetiati si stimabili, dara nu întielegu în ce constă misiunea culturale a sasiloru cá natiune. Au ei o literatura sasésca? o arta sasésca? seu întielegu cum-va meritele castigăte pentru reformatiunea religioasă? Déca e asiă, ungurii inca au luptatu togm'a cu atâtă zel pentru reformatiune. Cum ve închi-

puiti dvóstra o cultura fără literatura si arta — ba fără limba, (Ilaritate) pentru ca limb'a ce o vorbescu ei acasa e unu dialectu neintielesu.

Varietăți.

**** Adunarea Scaunului** este convocata pre Mercuri în 5 Aprile st. n. la 9 ôre in. de médiadi. Obiectele de pertratare suntă: 1) raportulu deputatiloru conflusului; 2) raportulu deputatiunei tramisa la in. ministeriu si la Majestatea Sea; 3) bugetulu scaunulu pro 1876; 4) aplicarea dotatiunei de statu; 5) petitiunea pentru modificarea articulu de lege XXI din 1875; 6) înmultirea salariului pentru notariulu din Cisnadiór'a; 7) raportulu comisiunei pentru examinarea ratiociniilor; 8) raportulu anualu alu comisiunei scólei de industria; 9) curentie.

Cu acést'a ocaziune publicămu si proiectulu bugetulu pre anulu 1876.

Bugetulu pe anulu 1876.

A. Recerintia.

1. Adausu la spesele de administratiune din anulu 1866—1871, pr. florini 25077.93 10. si ultim'a rata cu . . . 6000 fl.
2. Contingentu la fondulu de pensiu . . . 1200 „
3. Pentru scopuri rurali . . . 2000 „
4. Chiri'a pentru cas'a de carceri din 1861—1870 a dou'a rata cu . . . 2000 „
5. Contingentu la spesele de înfiintare a oficiului de supratimbrare restulu de . . . 500 „
6. Remuneratiune pentru conducerea agendelor casei . . . 800 „
7. Pentru spese neprevédute . . . 600 „

Recerintiele totale 131000 fl.

B. Acoperire.

Prin contingentulu:

- a) a cetătiei Sabiului cu 6550 fl.
 - b) a comunelor rurali cu $3^{121}/_{1000}$ „
- % a datorintiei de contributiune ex 1874 si anume:

Nrulu postale	Numele comunei	Datorintia de dare		Contingentu	
		fl.	cr.	fl.	cr.
1	Boiti'a . . .	3080	57 1/2	96	16
2	Bungardu . . .	9225	07	69	46
3	Vurperu . . .	7896	71	246	46
4	Sadu . . .	3834	19	119	68
5	Avrigu . . .	10103	45 1/2	315	35
6	Galesiu . . .	1494	38 1/2	46	65
7	Bradu . . .	4333	14	135	25
8	Cristianu . . .	9846	24	307	32
9	Siur'a mare . . .	6448	91	201	29
10	Gur'a-riului . . .	4720	56 1/2	147	35
11	Hamb'a . . .	3650	58 1/2	113	95
12	Amnasiu . . .	5064	45	158	08
13	Gusteritia . . .	6311	95	197	02
14	Cisnadia . . .	11967	87	373	55
15	Cacov'a . . .	1764	28 1/2	55	07
16	Casiolitu . . .	32	972	101	75
17	Siur'a mica . . .	5672	37 1/2	177	05
18	Cisnadiór'a . . .	2230	48	69	63
19	Mohu . . .	2205	75 1/2	68	86
20	Turnisioru . . .	9644	10	301	—
21	Nou . . .	5376	48	167	82
22	Orlatu . . .	4411	38 1/2	137	69
23	Poplac'a . . .	4317	59	134	76
24	Porcesti . . .	2680	83 1/2	83	68
25	Racovitia . . .	3015	64	94	13
26	Resinari . . .	11936	66	372	56
27	Rusciori . . .	2266	23 1/2	70	75
28	Rusiu . . .	4678	12	146	02
29	Rosi'a . . .	48	838 1/2	151	65
30	Sielimberu . . .	5207	31	162	54
31	Sebesiulu superioru . . .	1500	84	46	85
32	„ inferioru . . .	1550	90	48	42
33	Sibiulu . . .	2469	49 1/2	77	08
34	Sinn'a . . .	5738	52	179	13
35	Slimnicu . . .	11175	58 1/2	347	94
36	Sacadate . . .	3932	52	122	75
37	Saliste . . .	10325	43	322	28
38	Talmaciu . . .	3489	39 1/2	108	91
39	Talmacelu . . .	2154	49	67	26
40	Dai'a . . .	3353	71	104	68
41	Tilisca . . .	3670	99	114	59
42	Vale . . .	2790	04	87	09
43	Vestemu . . .	3219	46 1/2	100	49
Laolalta . . .		209846	84	6550	—

Sabiulu în 28 Decembre 1875.

Motivarea comitetului scaunulu.

Comitetulu propune, cá onorabil'a adunare scaunale se binevoiesca a decide:

1. Preliminariulu recomandat din partea magistratului sub Nr. 10264/1875 cu o recerintia de 13100 fl. v. a. pentru cas'a scaunale pro 1876 se aprôba si positiunile:

1 cu . . .	6000 fl.
4 „ . . .	2000 fl.
5 „ . . .	500 fl.
la olalta: 8500 fl.	

se suscepă între erogatiunile es-traordinarie; positiunile sistemisate:

2 cu . . .	1200 fl.
3 „ . . .	2000 fl.
5 „ . . .	800 fl.

dimpreuna cu spesele de sub pos. 7 pentru erogatiuni ne-

prevédute cu . . . 600 fl.

laolalta . 4600 fl.

2. Acoperirea recerintiei prin contingentulu cetătiei Sabiulu cu jumetate pr. 6550 fl. si prin contingentulu comunelor rurali cu celalaltu jumetate pr. 6550 fl. se aprôba si solvirea cuoteloru decadiunde si calculate din partea magistratului pre bas'a dărei directe din anulu 1874 va urmă în 2 rate egală la 1 Maiu si 1 Novem-bre 1876.

**** Esamenu.** În anulu acést'a s'a deschisu scól'a nóstra greco-orientale în cetatea Sabiului, în frun-tea carei se afla demnulu de lauda invetiatoriu dlu Ioanu Crisi-anu. În dilele cele dintăiu a le lunei lui Martiu s'a tienutu primul examenu. Resultatulu esamenului a fostu fôrte multiamitoriu, pentru ca din responsurile eleviloru a pututu vedé ori cine ca dlu invetiatoriu a sciutu desteptă cuge-tarea eleviloru. Ei cândă raspundeau scieau sa dea sama de ce si pentru ce res-pundă asiă. Din acestu micu inceputu suntemu îndreptatiti la rezultate si mai mari în viitoriu si de aceea recomendămu concetatiuniloru scól'a si pre dlu invetiatoriu.

**** Tempulu e pre aici fôrte frumosu, pré frumosu pentru lun'a lui Martiu, pentruca avemu o caldura de 25° în fati'a sórelui. Vegetatiunea este fôrte înaintata.**

Concursu.

Parochi'a gr. or. Certegia proto-presbiteratulu Campeni, de clas'a a III aflându-se vacanta, se deschide si publica prin acést'a concursu, pâna în 10 Aprile a. c. st. v.

Emolumentele suntă:

- I. Tacsele stolare.
- a) dela botezuri . . . 15 fl.
- b) dela cununii . . . 40 fl.
- c) dela molitve pre pos-turi, si plat'a ss. pasci. 30 fl.
- d) ofestatiunile . . . 60 fl.
- e) inmortentări . . . 160 fl.

- II. Dupa pamentulu bise-rici unu venitu a-nualu de . . . 100 fl.

Sum'a: 405 fl. v. a.

Doritorii de a ocupă acést'a pa-rochia voru avé a-si adresă concu-sele lor, în sensulu statutulu orga-nicu pâna la terminulu prefriptu la subscrisulu.

Campeni 11 Martie 1876.

În contielegere cu comite-tulu parochialu.
Ioanu Patiti'a,
protopopu.

(2—3)

Ad Nr. 2.

Concursu.

Pentru ocuparea postulu de pa-rochu în vacant'a parochia romana gr. or. de a III clasa Banabicu con-statatôre de prezentu din 176 familii din cari 20 familii neorustici (tigani) cu 864 suflete, pre bas'a gratiôsei or-

dinatiuni a maritului consistoriu archidiecesanu dto 15 Decembre a. tr. Nr. 2794 ex 1875 se escrie prin acést'a concursu pâna la 11 Aprile 1876.

Venitele preotiesci împreunate cu acestu postu suntă următôrele:

1. Casa parochiala cu dône des-partieminte si cocna în mijlocu, siura si grajdu, tôte de lemn, acoperite cu paie.

2. Portiunea canonica de 35 ju-gere 393 □° cum aréta fôia O. f. Nr. 16 si protocolulu de regulatiune din 1873.

3. O jumetate (8 cupe) ferdela de bucate dela fia-care casa seu fumu si de prezentu dela 156 familii, căci cele 20 familii nu dau bucate.

4. Un'a di de lucru cu palm'a, la sapa, secere seu cósă etc. dela 176 familii.

5. Stol'a usuata precum au avutu si fostulu parochu, ce de nou s'a de-fiptu în sinodulu parochialu din 24 Fauru 1876.

Din venitele de bucate si dilele de lucru cantorele actualu capeta a 1/4 parte, iér' din stola 1/3 parte; din bucate capeta crasniculu a 1/10 parte.

Doritorii de a ocupă acestu postu suntă pofititi a-si asterne concursele sele, instruite conformu statutulu org-anicu si dispusetiuniloru provisorie ale sinodulu archidiecesanu pâna la 11 Aprile a. c.

Clusiu, 26 Februaru 1876.

În contielegere cu comitetulu parochialu.

V. Rosiescu,
(2—3) prot. rom. gr. or.

Edictu.

Marin'a George Dutia din Rot-bavu, de religiunea gr. or. care de 6 ani parasi cu necredintia pre legiuitulu ei barbatu Arsenie Vladescu, si nu se scie ubicatiunea ei, prin acést'a se citéza a se prezentă la subsemna-tulu foru matrimonialu în terminu de unu anu si o di dela datulu subsem-natu, căci neinfatisindu-se se va per-tractă actiunea barbatulu si în abs-enti'a ei.

Brasiovu în 21 Febr. 1876.

Scaunulu protop. gr. or. alu tract. alu II alu Brasiovului.

Ioanu Petricu,
(3—3) protopopu.

Edictu.

Zosimu Comanu din Nou, de re-ligiunea gr. or. carele parasi pre le-giuit'a sea sotia Mari'a Ioanu Savu totu de acolo, de 3 ani de dile, si nu se scia unde se afla, este citatu prin acést'a a se infatiosiă la subsemnatulu foru matrimoniale, căci de nu se va infatiosiă în restempu de unu anu si o di dela datulu de facia se va per-tractă actiunea sotiei sele si în absen-enti'a lui.

Brasiovu în 16 Ianuariu 1876.

Scaunulu protop. gr. or. alu tract. II alu Brasiovului.

Ioanu Petricu,
(3—3) protopresbiteru.

Banc'a generala de asigura-tiune reciproca „Transilvani'a“.

Neîntrunindu-se la adunarea generala ord. a VII., conchia-mata pe 26 Martiu a. c. c. n. nume-rulu membriloru prescriu în § 23 alu statutelor, acesti'a suntă invitati a se infatiosiă

Vineri în 7 Aprile a. c. c. n. la 4 ôre dupa prandiu în sal'a Magistratulu de aici spre tienerea susunumitei adunări.

Obiectele pertractărei suntă cele dejă publicate si adunarea va fi con-formu § 23 din statute fără respectu la numerulu membriloru presenti ca-pace de a aduce concluse.

Sabiulu în 30 Martiu 1876.

Consiliulu administrativu.